

Miljøgodkendelse, § 12 stk. 2

23. maj 2016

Grambovej 24, 5690 Tommerup

ASSENS
KOMMUNE

Ejendommen Grambovej 24, 5690 Tommerup (luftfoto 2015)

Emne	Data
Ansøger og ejer	Christian Stenskrog, Ellemosevej 1, Ørsted, 5620 Glamsbjerg
Bedriftens navn og adresse	Grambogård Grambovej 24, 5690 Tommerup
Matrikelnummer og ejerlav	26a m.fl. Tommerup By, Tommerup
Ejendomsnummer	4200011485
Virksomhedens art	14100 Avl af malkekvæg
Godkendelsesbetegnelse	§ 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
CHR-nummer	60713
CVR/P (fra CVR-register)	30366255 / 1021087412
Kontaktperson	Christian Stenskrog, tlf. 40 81 11 35, e-mail: christian@stenskrog.net
Rådgiver/konsulent	Ejler Petersen, Centrovice, tlf. 23 43 71 26, e-mail: ejp@centrovice.dk
Godkendelsesmyndighed	Assens Kommune, (By, Land & Kultur), Miljø & Natur, Rådhus Allé 5, 5610 Assens, assens@assens.dk
Sags ID	Acadre sagsnr. 15/15052
Miljøsagsbehandler	Ove Johansen, tlf. 64 74 68 54, e-mail: jojob@assens.dk
Beregningsværktøj	Interface version 2.6.7.1 Uploaded: 28.05.2015. FarmN version: 4.0 – Beregningsmotor: 2.2

Indholdsfortegnelse

1.	<u>INDLEDNING</u>	<u>5</u>
2	<u>AFGØRELSE: § 12 MILJØGODKENDELSE</u>	<u>6</u>
3	<u>VILKÅR FOR GODKENDELSE</u>	<u>6</u>
3.1	DYREHOLD	6
3.2	MANAGEMENT	7
3.3	ENERGI- OG VANDFORBRUG	7
3.4	STØJ	7
3.5	FOREBYGGELSE OG BEKÆMPELSE AF FLUER OG ROTTER	7
3.6	TRANSPORT	8
3.7	SPILDEVAND (RETVAND)	8
3.8	HUSDYRGØDNING	8
3.9	AMMONIAKTAB	8
3.10	BEREDSKABSPLAN	8
3.11	EGENKONTROL	9
3.12	OPHØR AF DRIFT	9
4.	<u>OFFENTLIGGØRELSE</u>	<u>9</u>

5.	<u>KLAGEVEJLEDNING TIL GODKENDELSEN.....</u>	9
6.	<u>BILAG</u>	10
7.	<u>MEDDELELSE OM AFGØRELSE SENDES TIL.....</u>	11
8.	<u>MILJØVURDERING AF ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE.....</u>	12
8.1	FORMÅL	12
8.2	EJER- OG DRIFTSFORHOLD.....	12
8.3	DYREHOLD OG MANAGEMENT	13
8.4	LOKALISERING.....	15
8.4.1	FASTE AFSTANDSKRAV	15
8.4.2	LANDSKAB OG PLANFORHOLD.....	16
8.5	ENERGI OG VANDFORBRUG	17
8.6	GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	18
8.6.1	LUGT	19
8.6.2	STØJ	19
8.6.3	LYS.....	19
8.6.4	FLUER OG SKADEDYR.....	19
8.6.5	STØV.....	19
8.6.6	TRANSPORT.....	20
8.7	FORURENING FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	20
8.7.1	SPILDEVAND (RETVAND)	20
8.7.2	HUSDYRGØDNING OG FODER.....	20
8.7.3	AFFALD OG MILJØFARLIGE STOFFER	23
8.7.4	AMMONIAKTAB - GENERELT	24
8.7.5	AMMONIAKPÅVIRKNING AF NATUR	26
8.8	AREALERNE.....	27
8.9	EGENKONTROL.....	27
8.10	OPHØR	28
8.11	BEREDSKABSPLAN	28
8.12	SAMMENFATNING.....	28
8.13	OFFENTLIGHED/NABOORIENTERING.....	29

1. Indledning

Christian Stenskrog har med bistand fra konsulentvirksomheden Centrovic ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af dyreholdet på ejendommen Grambogård. Dyreholdet består af malkekvæg med tilhørende opdræt.

Ansøgningen er indsendt til Assens Kommune den 23. august 2015 via det digitale ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Assens Kommune gav senest i juli 2009 miljøgodkendelse til en udvidelse af dyreholdet til et dyrehold bestående af 324 malkekøer og 322 stk. opdræt (stor race) svarende til 569 DE efter nugældende faktorer for beregning af dyreenheder. Nu søges der om miljøgodkendelse til 550 malkekøer og 595 stk. opdræt svarende til 991 DE. Ansøgningen er delt i to etaper. Første etape omfatter en udvidelse til 480 køer og 355 stk. opdræt svarende til et dyrehold på 787 DE. Hele projektet forventes gennemført efter en periode på 5 år fra meddelt godkendelse.

Da ansøgte udvidelse også indebærer en omlægning fra økologisk landbrug til konventionelt landbrug og omfatter en stigning i dyrehold på 422 DE, som i sig selv ville have udløst miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 12 stk. 2 er det besluttet at udarbejde en hel ny godkendelse i stedet for at meddele det som et tillæg til den gældende godkendelse. Godkendelsen vil omfatte en vurdering af påvirkningen fra hele udvidelsen til de 991 DE.

Ifølge § 26, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹: *Kommunalbestyrelsen skal foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højest over en 8-årig periode.* Grunden til denne regel er for at imødekomme den eventuelle effekt af indtil flere mindre udvidelser, som hver især ikke betyder noget i forhold til miljøbeskyttelsen, men som samlet set kan være en væsentlig belastning.

Assens Kommune skal derfor tage udgangspunkt i, hvad der var tilladelse til på ejendommen Grambovej 24 den 23. august 2007, hvor der var tilladelse til 305 køer og 11 kalve under 6 måneder (stor race) svarende til 410 DE.

I forbindelse med ansøgte udvidelse bygges ny stald, malkecenter og dyrevelfærdsafsnit, ny kalvestald, ny ungdyrstald og ny plansilo. En enkelt eksisterende bygning fjernes.

Miljøgodkendelsen omfatter produktionsanlægget på Grambovej 24, 5690 Tommerup, hvor det ansøgte dyrehold opstaldes. Al husdyrgødning afsættes til Stenskrog Markbrug I/S, Ellemosevej 1, Ørsted, 5620 Glamsbjerg. Stenskrog Markbrug I/S har en miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 16, som efter en ansøgning skal opdateres med den øgede tilførsel af husdyrgødning denne sag medfører. Kommunen har endnu ikke modtaget ansøgning herom.

Udvidelsen af dyreholdet er omfattet af § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven.

Det er oplysningerne og beskrivelsen i ansøgningen og vurderingen, der er beskrevet i den efterfølgende redegørelse, som danner grundlaget for meddelelse af miljøgodkendelsen.

Assens Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse til den ansøgte udvidelse af dyreholdet i henhold til de gældende regler i husdyrgodkendelsesloven med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger fra Miljøstyrelsen.

Godkendelsen indeholder en række konkrete individuelle vilkår for landbrugets indretning og drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

- at husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen
- at kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes
- at yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes
- at nedsætte risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen.

2 Afgørelse: § 12 miljøgodkendelse

Assens Kommune godkender hermed en årlig produktion bestående af 550 malkekøer af tung race, 465 kvier (6 – 27 mdr.) og 130 kalve (0 – 6 mdr.), i alt svarende til 991 DE på landbrugsejendommen matr. nr. 26a m.fl. Tommerup By, Tommerup beliggende Grambovej 24, 5690 Tommerup.

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at gældende regler på området og nedenstående vilkår overholdes. Godkendelsen omfatter hele virksomheden med de aktiviteter der hører ind under CVR nr. 30366255, P nr. 1021087412.

Godkendelsen kan ikke udnyttes fuldt ud før modtageren af husdyrgødning fra produktionen er vurderet efter bestemmelserne i lovens § 16.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest henholdsvis 2 år (etape 1) og 5 år (etape 2) fra dato for meddelt godkendelse, jf. husdyrbrugslovens § 33, stk. 1.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til bestemmelserne i § 12, stk. 2 i lovebekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og lovebekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

Miljøgodkendelsen skal, jf. § 40 i bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år fra tidspunktet for meddelelse af godkendelsen. Proceduren for revurdering igangsættes af Assens Kommune.

Der gøres opmærksom på, at opførelse af byggeri og plansilo ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og tilladelse til bortledning af tagvand og uforurenat overfladevand.

Forudsætningerne for godkendelsen findes i den fremsendte ansøgning gennem husdyrgodkendelse.dk med skemanummer 76391 (etape 1) og skemanummer 78611 (etape 2) og tilhørende bilag. Godkendelsen meddeles med følgende vilkår:

3 Vilkår for godkendelse

3.1 Dyrehold

- 3.1.1 Kvægbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt en årsproduktion af 550 stk. malkekøer af tung race (9.517 kg EKM), 465 stk. kvier (over 6 mdr.) og 130 kalve (under 6 mdr.) svarende til 991 DE.
- 3.1.2 Den godkendte husdyrproduktion skal fordeles jævnt over hele året, dog med mulighed for variation inden for de enkelte dyregrupper på højst 15 %, så længe det maksimale antal DE ikke overstiger 991 DE.

3.2 Management

- 3.2.1 Landbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3.2.2 Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.
- 3.2.3 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at lejer holdes tørre og at staldene holdes rene.
- 3.2.4 Drikkevandssystemet skal vedligeholdes således, at unødigt vandspild undgås.

3.3 Energi- og vandforbrug

- 3.3.1 Der skal foretages en årlig samlet opgørelse af forbruget af el. I ansøgningen er opgivet et årligt forbrug på 377.000 kWh.
- 3.3.2 Der skal foretages en årlig opgørelse af det vandforbrug, der medgår direkte til husdyrproduktionen såsom dyrenes drikkevand og vask af stald. I ansøgningen er opgivet et samlet årligt forbrug på 21.542 m³.
- 3.3.3 Anlæg, der er særligt energiforbrugende, f.eks. foderanlæg, malkeanlæg, mælkekøletanke, kompressorer m.m. skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

3.4 Støj

- 3.4.1 Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra staldene, gyllebeholder og plansilo, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer dB(A).

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer)		
	Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 3.4.2 Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller – beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 3.4.1 er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller – beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1987 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningen skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold – eller efter anden aftale med kommunen.

3.5 Forebyggelse og bekæmpelse af fluer og rotter

Skal ske efter de nyeste anbefalinger fra Statens Skadedyrlaboratorie.

3.6 Transport

- 3.6.1 Transport til og fra ejendommen må kun foregå på de i ansøgningen to angivne adgangsveje.

3.7 Spildevand (restvand)

- 3.7.1 Der skal være ansøgt og givet en udledningstilladelse til tag- og uforurennet overfladevand, inden det ledes til recipient.
- 3.7.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning.
- 3.7.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn (kontakt kommunen). Dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olie-/benzinudskiller.
- 3.7.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og pesticidrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

3.8 Husdyrgødning

- 3.8.1 Der skal være 9 måneders opbevaringskapacitet til kvæggyllen fra den godkendte produktion ellers kan godkendelsen ikke udnyttes fuldt ud.

3.9 Ammoniaktab

- 3.9.1 Eksisterende kostald skal være indrettet som sengestald med præfabrikeret gulv med plads til maks. 430 køer.
- 3.9.2 Ny kostald med dybstrøelse til maks. 70 køer og dybstrøelse, lang ædeplads med spalter til maks. 50 køer.
- 3.9.3 Eksisterende lang kalvestald indrettes som dybstrøelsesstald med plads til maks. 135 småkalve indtil 6 mdr.
- 3.9.4 Ny ungdyrstald indrettes som sengestald med præfabrikeret drænet gulv med plads til maks. 215 kvier over 6 måneder.
- 3.9.5 Eksisterende kalvestald ændres til maks. 130 kvier over 6 mdr. som sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal).
- 3.9.6 Ny lang kalvestald indrettes som dybstrøelsesstald med plads til maks. 120 kvier over 6 mdr.
- 3.9.7 Stor gyllebeholder (4.500 m³) skal være forsynet med fast overdækning.
- 3.9.8 Mindst 65 % af dybstrøelsesgødningen skal udbringes direkte fra stald til mark.

3.10 Beredskabsplan

- 3.10.1 Ved driftsuheld, hvor der kan opstå risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden: Assens Kommune, Miljø og Natur tlf. 6474 7511 (i dagtimerne).
- 3.10.2 Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan, som oplyser, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at ”stoppe ulykken/uheldet” og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden den nye kostald tages i brug.

3.11 Egenkontrol

- 3.11.1 Dokumentation i form af kvitteringer, mark-, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings-, opbevarings- og overførelsesaftaler m.v. skal opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende. Disse oplysninger fremgår af gødningsregnskab og ansøgning om enkeltbetalingsordning.

3.12 Ophør af drift

- 3.12.1 Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
- 3.12.2 Ejendommens bygninger skal rengøres.

4. Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Assens Kommunes hjemmeside **den 23. maj 2016**.

5. Klagevejledning til godkendelsen

Frist for at indgive klage § 79.

Du kan klage over den endelige afgørelse inden for fire uger, fra afgørelsen er offentliggjort. Det betyder at, klagefristen udløber **den 20. juni 2016**.

Hvordan klager du?

Du skal sende din klage til Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjeningsløsning "Klageportalen". Klageportalen tilgås via borger.dk eller virk.dk, der er direkte link til disse steder via forsiden af nævnets hjemmeside nmkn.dk.

Klagegebyr

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Du modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Assens Kommune. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk/vejledninger/gebyrvejledning.

Hvem kan klage? § 84-87

Adressaten for afgørelsen, enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen, offentlige myndigheder, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har at beskytte natur og miljø eller varetager væsentlige rekreative interesser. Natur- og Miljøklagenævnet kan kræve dokumentation for foreningers og organisationers klageberettigelse.

Virkning af at der klages § 80-81

En klage over en godkendelse efter § 12 har ikke opsættende virkning, medmindre afgørelsen indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 3 eller stk. 2. Det betyder, at godkendelsen kan udnyttes, inden klagen er afgjort. Udnyttelsen sker dog for egen regning og risiko, da Natur- og Miljøklagenævnet kan ændre afgørelsen.

Indbringelse for domstolene § 90

Du kan indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser for domstolene. En sådan retssag skal være anlagt inden 6 måneder efter datoen for klagenævnets afgørelse.

Uanset om du anlægger retssag, er du forpligtet til at rette dig efter Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme noget andet.

Vejledning om klage til Natur- og Miljøklagenævnet finder du på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside,

http://www.nmkn.dk/Vejledninger/Til_borgere/Klagevejledning_Borgere_fra1august.htm

6. Bilag

- Bilag 1: Ansøgning etape 1, 787 DE
- Bilag 2: Ansøgning etape 2, 991 DE
- Bilag 3: Miljøansøgning
- Bilag 4: Situationsplan etape 1
- Bilag 5: Situationsplan etape 2

7. Meddelelse om afgørelse sendes til

Navn	Adresse	Post nr.	By
Mathias Valiant Møller Helberg	Grambovej 4	5690	Tommerup
Jimmi Andersen	Grambovej 10	5690	Tommerup
Leif Kremerbak	Grambovej 9	5690	Tommerup
Bjørn Vikkelsøe-Pedersen Linda Birgitte Vikkelsøe-Pedersen	Grambovej 15	5690	Tommerup
Karen Ludvigsen Troels Frederik Krog	Grambovej 16	5690	Tommerup
Ole Stensgaard Thomsen	Grambovej 18	5690	Tommerup
Tim Nymark Poulsen	Grambovej 21	5690	Tommerup
Donna Marie Arbuckle-Lund Oluf Lund	Grambovej 28	5690	Tommerup
Anne Katrine Steen Borkfelt Jeppe Lund Borkfelt	Grambovej 30	5690	Tommerup
Mogens Poulsen Rasmussen	Grambovej 38	5690	Tommerup
John Erik Brinkmann Elsebeth Brinkmann	Grambovej 40	5690	Tommerup
Peter Klæmmensen	Grambovej 42	5690	Tommerup
Birte Lis Rasmussen Henrik Nielsen	Grambovej 50	5690	Tommerup
Jens Skov Rasmussen (Sortebrovej 14) Hanne Rasmussen	Grambovej 52	5690	Tommerup
Jette Waage Thomsen Arne B Thomsen	Grambovej 54	5690	Tommerup
Sandra Mølgaard Andersen Søren Andersen	Kivsmosevej 19	5690	Tommerup
Christian Stenskrog	Ellemosevej 1	5620	Glamsbjerg
Centrovce (Ejler Pedersen)	Damsbovej 11	5492	Vissenbjerg

Organistaion	Adresse	Postnr.	Andet/e-mail
Embedslægen Region Syddanmark	Sorsigvej 35	6760 Ribe	syd@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening	Masnedøgade 20	2100 Kbh. Ø	dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomiteé			toni.reese@get2net.dk dnassens-sager@dn.dk
Friluftsrådet			sydfyn@friluftstraadet.dk
Det økologiske Råd	Blegdamsvej 4B	2200 Kbh. N	husdyr@ecocouncil.dk
Naturstyrelsen			nst@nst.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund			post@sportsfiskerforbundet.dk froethorhauge@stofanet.dk
Danmarks Fiskeriforening	Nordensvej 3	7000 Fredericia	mail@dkfisk.dk
Dansk Ornitologisk Forening			natur@dof.dk assens@dof.dk
Odense Bys Museer	Overgade 48	5000 Odense C	museum@odense.dk

8. Miljøvurdering af ansøgning om miljøgodkendelse

8.1 Formål

I det følgende skal det vurderes, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på landbrugsejendommen Grambogård, beliggende Grambovej 24, 5690 Tommerup opfylder kravene gældende for følgende forhold angivet i nedenstående liste jf. godkendelsesloven og vejledning fra Miljøstyrelsen om miljøgodkendelse af husdyrbrug:

- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- Beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som international naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart overfor næringsstoffer
- Begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, flue-, og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- Hensynet til de landskabelige værdier

Det skal vurderes om husdyrbruget, efter gennemførelse af den ansøgte udvidelse, lever op til de i loven fastsatte beskyttelsesniveauer for blandt andet ammoniak og lugt.

Vurderingsgrundlaget er oplysningerne afgivet ved indsendelse af de elektroniske ansøgningsskemaer via husdyrgodkendelse.dk, som kommunen modtog den 23. august 2015.

Bestemmelserne til vurdering af ansøgningen er fastsat i lovebekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger, herunder regler fastsat i habitatdirektivet. Husdyrbruget er omfattet af bestemmelserne i lovens § 12, stk. 2, idet der er søgt om godkendelse for mere end 250 DE.

I forbindelse med miljøvurderingen skal det ligeledes afgøres, hvorvidt det er nødvendigt at fastsætte konkrete individuelle vilkår, dels til sikring af at oplysningerne i ansøgningen fastholdes og dels til sikring af, at landbruget kan drives uden at medføre større forurening og gener end forventeligt, og som kan accepteres inden for rammerne af den gældende lovgivning.

8.2 Ejer- og driftsforhold

Ansøger og ejer er Christian Stenskrog, Ellemosevej 1, Ørsted, 5620 Glamsbjerg.

Ifølge oplysninger fra CVR (Centrale Virksomheds Register) driver Christian Stenskrog landbruget som en enkeltmandsvirksomhed. Startdato for virksomheden er angivet til at være den 25. juli 2015. Adresse for CVR nr. 30366255 er registreret som: Ellemosevej 1, Ørsted, hvor P-nr. 1021087412 er registreret som Grambovej 24, Tommerup under navnet: Malkeproduktion.

Christian Stenskrog er ansvarlig eller medansvarlig for en række andre virksomheder jf. oplysninger fra CVR, herunder blandt andet to virksomheder, som

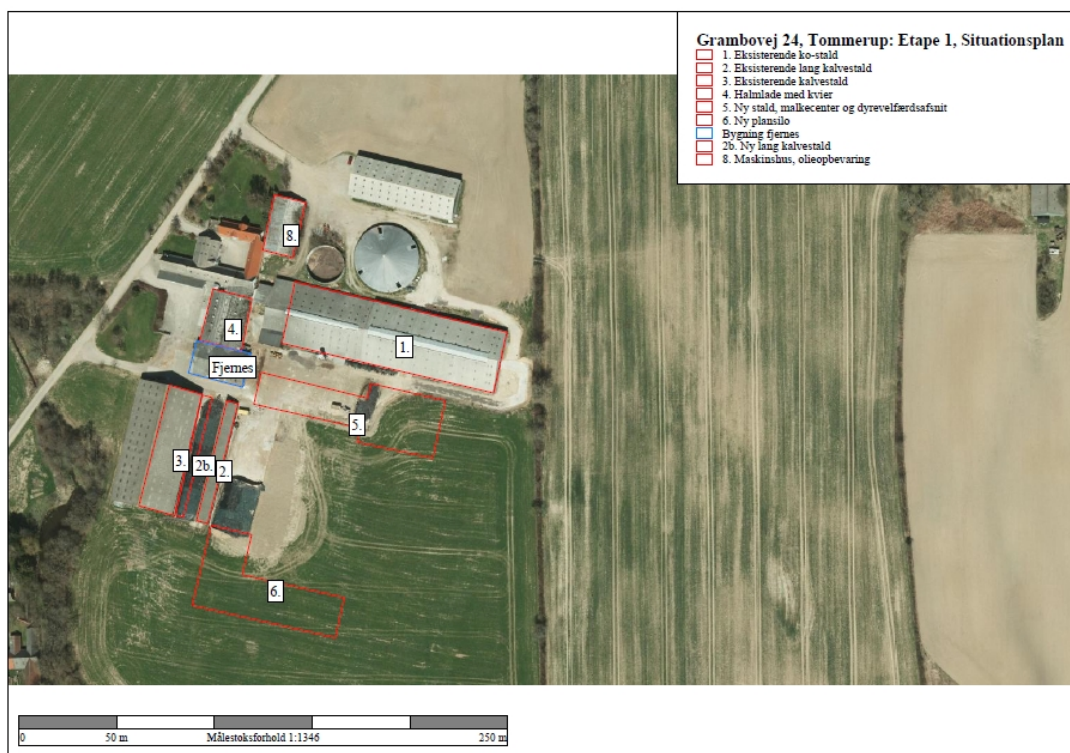
beskæftiger sig med landbrugsdrift. Det er Stenskrog Markbrug I/S og I/S Bæringgård.

Det er vurderingen, at Grambogård Malkeproduktion kan drives som en selvstændig enhed og miljømæssigt uafhængig af de øvrige landbrugsvirksomheder.

I ansøgningen er det oplyst, at Christian Stenskrog er driftsansvarlig og kontaktperson i forhold til miljøgodkendelsen til Grambogård.

8.3 Dyrehold og management

Der er søgt om udvidelse fra et tilladt dyrehold (tilladt dyreholde 8 år tilbage) bestående af en årsproduktion på 305 stk. malkekøer og 11 stk. kalve (0-6 mdr.) svarende til 410 DE til en årsproduktion bestående af 480 stk. malkekøer, 250 stk. kvier og 105 stk. småkalve (0-6 mdr.) svarende til 787 DE i 1. etape og til 550 stk. malkekøer, 465 stk. kvier og 130 stk. småkalve (0-6 mdr.) svarende til 991 DE i 2. etape – alt kvæg er af stor race.

I nudrift holdes køer og småkalve (0-6 mdr.) i eksisterende stalde på Grambovej 24. Gødningsformen er gylle i kostald og dybstrøelse i kalvestald.

I ansøgt drift, hvilket gælder både etape 1 og 2, vil malkekøerne blive holdt i både den eksisterende og i den nye kostald. I den eksisterende stald bliver der efter etape 2 plads til 430 malkekøer. Stalden forbliver uændret med indretning som sengestald med præfabrikeret drænet gulv, hvor gødningen opsamles som gylle.

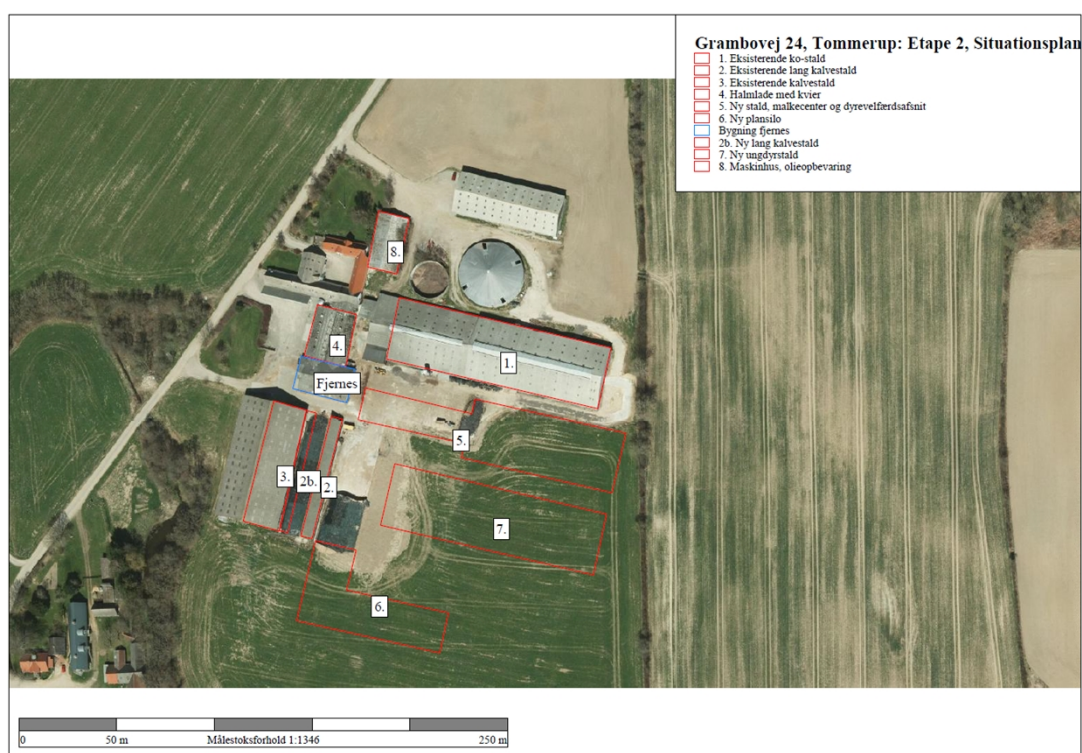
I den nye kostald bliver der plads til 70 malkekøer på dybstrøelse og 50 malkekøer på dybstrøelse med lang ædeplads med spalter. Gødningen herfra bliver henholdsvis gylle og dystrøelse.

Kalvene indtil 6 måneder holdes på dybstrøelse i kalvestald. Ungdyrene fra 6 måneder til kælvningsalder på 27 måneder holdes dels på dybstrøelse i eksisterende

ungdyrstald og ny lang kalvestald og dels i ny ungdystald, der indrettes som sengestald med præfabrikeret drænet gulv. Ny ungdystald etableres i forbindelse med gennemførelse af etape 2.

Plansilo, der får afløb til opsamlingsbeholder, etableres i forbindelse med gennemførelse af etape 1.

Den ansøgte udvidelse skal ske ved egen avl af malkekøer, og ansøger har derfor søgt om en længere udnyttelsesfrist for godkendelsen end de normale 2 år. Specielt for kvæg, der har en betydelig længere reproduktionstid end andre former for husdyrhold, er det muligt at tillade en udnyttelsestid på indtil 5 år, hvilket der er søgt om i denne godkendelse. Assens Kommune har derfor i afgørelsen givet mulighed for dette.

Gødning i både nudrift og ansøgt drift er gylle og dybstrøelse. Gyllen opbevares i gyllebeholdere, mens 65 % af dybstrøelsesgødningen køres direkte ud. Hvor dybstrøelsesgødningen ikke kan køres direkte ud lægges den i markstak.

Den flydende husdyrgødning fra ansøgt drift skal opbevares i de to gyllebeholdere på ejendommen, som i alt har en kapacitet på 5.660 m³ gylle (1.160 m³ + 4.500 m³). Desuden er der rådighed over opbevaringskapacitet i eksterne beholdere beliggende på ejendommene Ellemosevej 1, 5620 Glamsbjerg, Sortebrovej 44, 5690 Tommerup og på Frøbjergvej 66, 5690 Tommerup.

BAT - management

I ansøgningen er følgende oplyst:

- De gældende regler for foder og fødevarer efterleves gennem branchekoden "Vejledning om god produktionspraksis i primærproduktionen" (GMP - Good Manufacturing Practice). Derved sikres, at produkterne produceres under forhold, der ikke er til fare for miljøet samt menneskers og dyrs sundhed

- Foderforbruget og foderets sammensætning registreres kontinuerligt. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 4.1.4.
- Fodringen optimeres løbende sammen med konsulent.
- Staldindretning lever i øvrigt op til produktions- og miljøstandarderne i "Arlagården".
- Udarbejdelse af mark- og gødningsplaner med følgende gødningsregnskab i samråd med planteavlskonsulent med henblik på optimal udnyttelse af næringsstofferne og det mindst mulige tab af næringsstoffer til miljøet. Inddragelse af faktorer som jordtype, klimatiske forhold, regnmængder og almindelig god praksis for planteavl er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 5.1.
- Udarbejdelse af sprøjteplan og sprøjtejournal, som følges op med markbesøg af konsulent gennem vækstsæsonen med henblik på aktuel behovsbaseret sprøjtning.
- Udbringning af husdyrgødning på optimale tidspunkter i forhold til både næringsstofudnyttelse og hensynet til naboer.
- Det tilses efter gældende regler at flydelaget opretholdes i gylletank II.
- Eksisterende gylletank er med fast overdækning.
- Gennem aflæsning af separate målere vil der blive ført journal over vand- og energiforbrug (BAT).
- Der foretages løbende service og vedligeholdelse på anlæggene (BAT).

Assens Kommune vurderer at det ansøgte lever op til BAT kravene for management med det oplyste.

8.4 *Lokalisering*

8.4.1 Faste afstandskrav

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Staldanlægget ligger vest for Tommerup (Knarreborg). Korteste afstand fra staldanlæg til Knarreborg er ca. 2 km. Det er til et boligområde (2), der er udlagt til byzoneområde. Der er i forbindelse med dette boligområde i en afstand på ca. 1,5 km til et i kommuneplanen udlagt nyt boligområde.

Nord for Grambogård ligger i en afstand af ca. 1 km et teglværk. Området hvor teglværket ligger (48) er i lokalplan udlagt som byzoneområde og må anvendes til erhvervsområde i tilknytning til teglværket. Vest for Grambogård ligger i en afstand af ca. 1 km Frydenlund Fuglepark (61). Området er i lokalplan udlagt til offentligt område og drives som fuglepark med op til ca. 20.000 besøgende om året. Området ligger i landzone. Den del af arealet, der ikke udnyttes som fuglepark, skal fortsat drives som landbrugsjord. Syd for Grambogård ligger landsbyen Nårup. Korteste afstand fra Grambogård til lokalplanlagt område i Nårup (11) er ca. 1 km. Området ligger i landzone og er i lokalplan udlagt til blandet bolig- og erhvervsområde.

I vestlig retning for Grambogård ligger flere ejendomme. Korteste afstand fra stald- og gødningsanlæg til beboelsen hos nærmeste naboejendom er i den retning ca. 130 meter (Grambovej 15).

Fra Den Offentlige Informationsserver OIS er det noteret, at ejendommen benyttes til beboelsesejendom. Her ud over benyttes Grambovej 30, 52 og 54 også til beboelsesejendomme. Ejendommene er ikke noteret med landbrugspligt. Endelig ligger Grambovej 28 også i vestlig retning, men denne er noteret med landbrugspligt.

I østlig retning for Grambogård ligger også flere ejendomme. Her er korteste afstand fra stald- og gødningsanlæg til nærmeste nabo (Grambovej 18) ca. 225 meter. Her ud over ligger også Grambovej 4 og 16, som også benyttes til beboelsesejendomme.

Afstandskravet på 50 meter ifølge § 6, stk. 3 til byzone, sommerhusområder og lokalplaner er dermed overholdt.

Naboejendomme, der enten ejes af ansøger, eller er registreret med landbrugspligt, medtages ikke, når der skal foretages lugtvurdering jf. reglerne om det generelle beskyttelsesniveau.

Det vurderes, at husdyrbruget i forhold til de faste afstandskrav kan etableres med de nye anlæg og drives det pågældende sted, uden det udløser krav om dispensationer

Naboejendomme, der enten ejes af ansøger, eller er registreret med landbrugspligt, medtages ikke, når der skal foretages lugtvurdering jf. reglerne om det generelle beskyttelsesniveau.

8.4.2 Landskab og planforhold

Assens Kommune vurderer, at bygningen af nye stalde til malkekvæg og plansilo på Grambogård er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbruget. Strukturudviklingen i Danmark går mod større og færre landbrug. I tråd med dette ønskes produktionen på Grambogård udvidet, og til det skal der bruges et større stald- og foderopbevaringsanlæg, som opføres i tilknytning til den eksisterende bygningssmasse.

Alle de lovpligtige afstandskrav i reglerne om bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt med det ansøgte byggeri. Derudover er byggeriet heller ikke i strid med Kommuneplanen for Assens Kommune. Ud fra dette kan Assens Kommune ifølge Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug miljømæssigt set godkende byggeriet.

I Miljøstyrelsen vejledning står der i øvrigt: "Hvis bygningen skal opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer (også kaldet "fritliggende"), eller bygningen er af industriel karakter eller udgør et fællesanlæg for flere ejendomme, er udgangspunktet, at bygningen ikke kan godkendes uden videre. I så fald skal du tage nærmere stilling til, om den valgte placering af bygningen er forenelig med de landskabelige hensyn på stedet, og der kan stilles vilkår om skærmende beplantning og farve- og materialevalg for byggeriet."

Ligeledes står der i vejledningen, at det efter Miljøstyrelsens vurdering betragtes som byggeri i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal, når der højest er 20 meter mellem den nye bygning og det eksisterende. På Grambogård er der under 20 meter fra det eksisterende staldanlæg og de planlagte opførelser af en ny kostald, malkecentral, ungdyrstald og plansilo.

Dermed er det ifølge vejledningen fra Miljøstyrelsen ikke aktuelt at foretage yderligere vurdering af de landskabelige hensyn medmindre landskabelige hensyn taler afgørende derimod, og det er der ikke i denne sag.

Assens Kommune vurderer på dette grundlag, at der ikke skal stilles vilkår om yderligere beplantning eller udbedring af læhegn.

8.5 Energi og vandforbrug

Energiforbruget

Energiforbruget er i ansøgningen opgivet til at være el. Da der ikke indgår markdrift i det ansøgte, dieselolie ikke medregnet. Elforbruget stiger med det ansøgte fra ca. 209.000 kWh til ca. 377.000 kWh.

BAT – energi

Ansøger har opgivet følgende i forhold til energiforbruget (fra ansøgningen):

"De væsentligste strømforbrugende aktiviteter er i forbindelse med malkning (malkestald), mælkekøling, automatisk udfodring til kraftfoderautomater samt pumpning af gylle.

Det opvarmede kølevand fra nedkøling af mælk genanvendes til opvarmning af vaskevand og som tempereret drikkevand i stald.

Der er ingen mekanisk ventilation.

De elektriske installationer tilses at fungere optimalt gennem daglig brug og tilsyn.

Programmer til reparation og vedligeholdelse der sikrer, at udstyr er i god teknisk stand er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 4.1.6.

Gennem den daglige drift vil der være fokus på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget. Der følges op på eventuelle afvigelser gennem aflæsning af separat måler. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 4.1.4.

Der er fokus på energiforbrugende installationer i forbindelse med realiseringen af det ansøgte med henblik på energibesparelser.”

Assens Kommune vurderer, at de angivne energibesparende foranstaltninger er fyldestgørende, og at kravet til BAT er opfyldt.

Assens Kommune stiller vilkår om årlig opgørelse af elforbruget.

Vandforbruget

Ejendommen får vand fra privat alment vandforsyningsanlæg.

For det ansøgte, etape 2, kan der jf. Håndbog for kvægbrug, 2007, regnes standardmæssigt med følgende forbrug:

- Malkekøer:		
Drikkevand:	28 m ³ /ko x 550 =	15.400 m ³
Vaskevand:	5 m ³ /ko x 550 =	2.750 m ³
I alt		18.150 m ³
- Opdræt:		
Drikkevand:	5,3 m ³ /dyr x 595 =	3.154 m ³
Vaskevand:	0,4 m ³ /dyr x 595 =	238 m ³
I alt		3.392 m ³

BAT – vand

Ansøger har opgivet følgende i forhold til vandforbruget (fra ansøgningen):

”De væsentligste vandforbrugende aktiviteter er dyrenes drikkevand og rengøring af malkefaciliteter.

Det opvarmede kølevand fra nedkøling af mælk genanvendes som tempereret drikkevand i stald.

Ved dagligt tilsyn observeres eventuelle hændelser der forårsager vandspild. Lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst mulig. Service tilkaldes, hvis der er behov for det. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 5.2.3.

Gennem den daglige drift vil der være fokus på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget. Der følges op på eventuelle afvigelser gennem aflæsning af separat måler. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 5.2.3.”

Assens Kommune vurderer, at de angivne vandbesparende foranstaltninger er fyldestgørende, og at kravet til BAT er opfyldt.

Assens Kommune stiller vilkår om årlig opgørelse af vandforbruget og separat måling af vandforbruget på malkeanlægget for at forbruget kan følges.

8.6 Gener fra husdyrbrugets anlæg

Stald- og gødningsanlæg på husdyrbrug kan give anledning til gener inden for følgende områder:

- lugt
- støj
- lys
- fluer og skadedyr

- støv
- transport

8.6.1 Lugt

Staldanlæg og husdyrproduktion giver anledning til udsendelse af lugt. Emissionens størrelse er afhængig af, hvor mange og hvilke dyr der er på stald. Der er fastsat en tålegrænse for lugt afhængig af, om der er tale om byzone, samlet bebyggelse eller enkelt bolig i det åbne land.

I denne sag ses af lugtgeneberegningen i ansøgningen (afsnit 2.4.1, side 11), at alle genekriterier er overholdt. Ifølge beregningen i husdyrgodkendelse.dk er geneafstanden til byzone/fremtidig byzone på ca. 725 meter, til samlet bebyggelse på ca. 525 meter og til enkelt bolig på ca. 145 meter. Som nævnt tidligere er korteste afstand til fremtidig byzone over 1 km og til enkelt bolig ca. 148 meter, mens samlet bebyggelse ligger længere væk.

Det er derfor Assens Kommunes vurdering, at dyreholdet ikke vil give anledning til generende staldlugt hos omboende. En af forudsætningerne er dog, at der til stadighed holdes en høj staldhygiejne.

Der er ikke indregnet andre husdyrbrug med over 75 DE i lugtberegningen, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone.

8.6.2 Støj

Støjkilder fra bedriften er støj ved pumpning af gylle, aflæsning af foder, blanding af foder i fuldfodervogn, malkeanlæg, mælkekøling og trafikstøj i forbindelse med transporter.

Assens Kommune vurderer, at støjniveauet fra ejendommen stort set vil være uændret med det ansøgte i forhold til nudrift, og at ingen af støjkilderne vil overskride de vejledende støjgrænser, som fastholdes med et generelt støjvilkår.

8.6.3 Lys

Om natten er der vågelys i staldene af hensyn til sikker ko-trafik. Der er udendørs belysning i forbindelse med driftsbygningerne af hensyn til mandskabstrafik til og fra stald.

Assens Kommune vurderer, at lys fra ejendommens staldanlæg ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for omboende, og stiller derfor ikke vilkår til dette.

8.6.4 Fluer og skadedyr

Der bliver lagt vægt på en hurtig og effektiv bekæmpelse af fluer, rotter og mus på ejendommen. Alle udendørsarealerne samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og renholdt. Ved problemer med skadedyr følges vejledningerne for Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr (Skadedyrlaboratoriet).

Assens Kommune vurderer, at ved, at følge de seneste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium om bekæmpelse af fluer og rotter, vil det være tilstrækkeligt til at imødegå gener fra fluer og rotter. Det juridiske ansvar for rottebekæmpelse påhviler altid den ansvarlige for driften af ejendommen.

8.6.5 Støv

Støvgener fra ejendomme kan forekomme ved intern transport, aflæsning af råvarer og transporter på grus- og jordveje.

Assens Kommune vurderer, at da den nærmeste nabo ligger over 100 meter fra ejendommen, vil de ikke blive generet af støv fra ejendommen.

8.6.6 Transport

Der er i ansøgningen redegjort for transport, som primært er transport til og fra ejendommen med mælk, husdyrgødning, dyr, foder, halm m.m. Antallet af transporter stiger samlet set med ca. 430 stk. fra ca. 600 til ca. 1.030 transporter om året, og det er primært transporter med gylle og dybstrøelsesgødning, der er årsagen til denne stigning.

Stigningen i antal transporter på ca. 70 % kan sammenholdes med stigningen i antal DE, der efter gennemførelse af det fulde projekt er på ca. 140 %.

Der etableres ikke nye til- og frakørselsveje til Grambogård i forbindelse med ansøgt udvidelse af dyreholdet.

Assens Kommune stiller et vilkår om, at transport af husdyrgødning gennem bymæssig bebyggelse ikke må ske på lørdage, søn- og helligdage af hensyn til gener herfra.

8.7 Forurening fra husdyrbrugets anlæg

Stald- og gødningsanlæg på husdyrbrug kan give anledning til forurening inden for følgende områder:

- spildevand
- husdyrgødning og foder
- affald og miljøfarlige stoffer
- ammoniaktab - generelt
- ammoniakpåvirkning af natur

8.7.1 Spildevand (restvand)

Fra ansøgningen er det oplyst, at restvand i form af overfladevand fra siloplads og malkerumsvand vil blive afledt til opsamlingsbeholder og udsprinkles eller bortkøres efter behov og i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens regler i kap. 10 for udbringning af ensilagesaft og restvand m.v. Der er regnet med opsamling af 0,7 m³/m² befæstet areal/ensilageplads pr. år, svarende til, at der er 1.400 m³ til udsprinkling pr. år. Dertil kommer ca. 2.700 m³ malkerumsvand ved 550 køer.

I ansøgningen er desuden oplyst, at der ikke er særlige spildevandstyper, som kræver myndighedernes tilladelse. Dette er dog ikke helt korrekt, da der er "spildevandsafledning" fra tagflader, som kan kræve udledningstilladelse.

Der skal derfor søges om udledningstilladelse til tagvand og uforurenat overfladevand ved Assens Kommune på samme vis, som der skal søges byggetilladelse.

8.7.2 Husdyrgødning og foder

Husdyrgødning

I ansøgningen er det oplyst, at der i fuld drift vil blive produceret i alt ca. 16.300 m³ gylle (inklusive regnvand) og ca. 2.000 tons ton dybstrøelsesgødning årligt – jf. normal gældende fra 1. august 2014.

Kravet er 9 måneders opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning, hvilket bliver ca. 12.200 m³.

Fra ansøgningen gives følgende:

Etape 2

Jf. normal gældende fra 1. august 2014 kan følgende mængder af husdyrgødning beregnes for det ansøgte:

Staldsystem	Antal dyr Alle stor race	Mængde, t pr dyr	I alt, t	
			Gylle	Dybstrøelse
1. Eksisterende kostald	430 årskøer	29,24	12.573	-
2. Eksisterende lang kalvestald	135 småkalve	1,89	-	255
2b. Ny lang kalvestald	50 kvier	5,52	-	276
3. Eksisterende kalvestald	130 kvier	6,44	837	-
4. Halmlade	70 kvier	5,52	-	386
5. Ny stald	70 årskøer	15,68	-	1.098
	50 årskøer	29,24	1.462	-
6. Ny ungdyr stald	215 kvier	6,44	1.385	-
I alt			16.257 t	2.015 t

¹⁾ Overdækning af gylletank på 4500 m³ øger kapaciteten med 600 m³.

Tabel 12. Gødningsproduktion ansøgt

9 mdr. opbevaringskapacitet svarer til ca. 12.200 m³.

Der er følgende opbevaringskapacitet:

Adresse	Kapacitet, m ³
Grambovej 24, gylletank 2007	4.500 + 600 ¹⁾ = 5.100
Grambovej 24, gylletank 1989	1.160
Ellemosevej 1	2.550
Frøbjergvej 66	1.500
Sortebrovej 44	1.100
I alt	14.410

Assens Kommune vurderer, at kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er overholdt med det ansøgte, og der stilles vilkår om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet.

Det er Assens Kommunes vurdering, at håndteringen af husdyrgødning opfylder de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Da der er ansøgt om et § 12 husdyrbrug, skal der derfor laves en egentlig beredskabsplan for håndtering af husdyrgødning mv. Assens Kommune stiller vilkår herom.

Gyllen suges op af gyllebeholderen og Assens Kommune vurderer, at dette ikke medfører spild i forbindelse med håndteringen, hvorfor det ikke er nødvendigt at stille vilkår om befæstet areal ved gyllebeholderne.

Assens Kommune vurderer, at de nærmeste naboer ikke vil blive generet ved håndtering af husdyrgødning på ejendommen på grund af metoderne og afstanden.

BAT – husdyrgødning opbevaring og udbringning

Ansøger har oplyst følgende i forhold til opbevaring af husdyrgødning:

Der er tæt og fuldt dækkende flydelag på gylletank på den mindste gylletank på 1160 t. Dette er defineret som BAT i EU-referencedokument, pkt. 4.8.2.4. Der føres lovpligtig logbog jf. de beskrevne regler i vejledning "Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning" med tilhørende skemaer. Herved sikres en løbende kontrol af at flydelaget opfylder kravene.

På den største gylletank på 4500 t er etableret med fast overdækning af hensyn til reduktion af ammoniakfordampning samt øget opbevaringskapacitet.

Den producerede dybstrøelse vil blive udbragt direkte fra stald til mark. En eventuel kortvarig midlertidig oplagring på befæstet areal eller i mark kan forekomme i forbindelse med tømning af stald/udbringning. Kalvemøg vil blive opbevaret på befæstet areal med afløb til gylletank.

Ansøger har oplyst følgende i forhold til udbringning af husdyrgødning:

BAT for udbringningsteknik er at anvende teknikker, der øger planternes udnyttelse af det tilførte husdyrgødning for derigennem at reducere tabet til omgivelserne.

Dette hensyn er langt overvejende implementeret gennem "Husdyrgødningsbekendtgørelsen" og "Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække". Det omfatter en lang række regler og hensyn, der derfor ikke er nærmere beskrevet her. Miljøstyrelsen vurderer ikke det er påkrævet at fastlægge yderligere vilkår på dette område.

Assens Kommune vurderer, at de angivne tiltag til opbevaring og udbringning af husdyrgødning på ejendommen er fyldestgørende, og at kravet til BAT er opfyldt.

Foder

Kvægbrug kan vælge, at reducere tildelingen af råprotein til malkekøer som virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampning, og så skal der stilles vilkår hertil.

I denne sag er dette virkemiddel ikke blevet brugt, og derfor gælder standardforudsætningerne i husdyrgodkendelse.dk. Assens Kommune stiller på dette grundlag ikke vilkår til dette.

BAT – foder

Ansøger har oplyst følgende i forhold til fodringsstrategien:

Foderforbruget og foderets sammensætning registreres kontinuerligt. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 4.1.4.

Fodringen optimeres løbende sammen med konsulent.

Assens Kommune vurderer, at de angivne tiltag til fodringsstrategi er fyldestgørende, og at kravet til BAT er opfyldt.

8.7.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøger oplyser at affald sorteres, opsamles i container og afhentes af firmaet Meldgård Renovation, i henhold til det til enhver tid gældende erhvervsaffaldsregulativ i Assens Kommune.

Der forventes følgende mængder affald årligt fra bedriften:

ISAG-kode	Type	Ansøgt, kg
19.00	Forbrændingsegnet	ca. 2.000
23.00	Ikke-forbrændningsegnet	ca. 1.000
50.00	Papir og pap	ca. 1.000
51.00	Glas og lysstofrør	ca. 400
52.00	Plast	ca. 1.000

Pesticider opbevares eller håndteres ikke på ejendommen.

Spildolie opbevares miljømæssigt forsvarligt og afhentes gennem godkendt virksomhed eller bortskaffes af mekaniker.

Diverse olier (diesel, motorolie, spildolie) opbevares miljømæssigt forsvarlig indendørs med fast gulv.

Døde dyr opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til bestemmelserne i "Bekendtgørelse 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr". De bliver afhentet af DAKA indenfor 1 døgn. Se situationsplan for placering.

Årlige mængder (EAK-kode 02 01 02):

Nudrift: Ca. 1,2 tons årligt

Ansøgt: Etape 1 Ca. 2,4 tons årligt

Etape 2 Ca. 3 tons årligt

Der håndteres begrænsede mængder veterinære lægemidler efter aftale med dyrlæge. De opsamles i beholder og opbevares forsvarlig i stald. Veterinært affald, kanyler, tomme medicinglas m.m. (EAK-kode 05 13) tages retur af besætningens dyrlæge.

Assens Kommune vurderer på dette grundlag, at håndtering af affald, miljøfarlige stoffer, død dyr mv. følger de generelle regler på området og er miljømæssigt forsvarligt.

Ansøger skal på lige fod med andre erhvervsvirksomheder overholde de generelle regler for opbevaring og bortskaffelse af affald, herunder de fastsatte i krav i "Erhvervsaffaldsregulativet for Assens Kommune". Assens Kommune stiller ikke yderligere vilkår til dette.

8.7.4 Ammoniaktab - generelt

Fyldestgørende ansøgning blev indsendt i 2015 og der er et generelt krav om 30 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager målt i forhold til referencesystemet (bedste stald- og lagersystem) med normtal fra 2005/2006. Kravet gælder ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug over 75 DE.

I den elektroniske ansøgning fra husdyrgodkendelse.dk er der redegjort for overholdelse af kravet om en ammoniakreduktion på 30 % i forhold til referencesystemet. Reduktionen er beregnet således, at der udsendes ca. 940 kg N/år mindre, end det tilladte niveau efter gennemførelse af det generelle krav. Effekten skyldes primært indretningen af de valgte staldsystemer samt overdækning af den store gyllebeholder.

Efter reduktion vil den samlede ammoniakemission fra stald og lager jf. ansøgningens etape 1 være på 4.842 kg N/år og etape 2 være på 6.530 kg N/år.

BAT – emissionsniveau og staldanlæg
Ansøger har oplyst følgende i ansøgningen:

I overensstemmelse med afgørelser fra Miljøklagenævnet er der vedr. BAT og beregning af emissionsgrænseværdier taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledningsmateriale i det følgende.

Etape 1

Stald	Nyt eller renovering	Ændret dyrehold	Staldsystem	Dyr Alle stor race	Emissionsgrænseværdi, stald + lager (kg NH ₃ -N)	I alt (kg NH ₃ -N)
1.	Nej	Ja	Sengestald	430 årskøer	7,31 ¹⁾	3143
2.	Nej	Ja	Dybstrøelse	105 småkalve	1,89 ³⁾	199
2b.	Ja	Ja	Dybstrøelse	50 kvier	3,15 ²⁾	158
3.	Nej	Ja	Sengestald	130 kvier	5,36 ¹⁾	697
4.	Nej	Ja	Dybstrøelse	70 kvier	3,15 ²⁾	221
5.	Ja	Ja	Dybstrøelse	32 årskøer	10,04 ²⁾	321
			Dybstrøelse, ædeplads med	18	8,95 ^{1) + 2)}	161

			spalter	årskøer		
I alt						4900

BAT-beregning emissionsgrænseværdi

- ¹⁾ Jf. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT)" fra 2011 for malkekvæg på gyllebaserede staldsystemer.
- ²⁾ Jf. "Fastlæggelse af BAT-emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer" fra 2012.
- ³⁾ Jf. gældende normtal.

Det ansøgte i etape 1 er beregnet at have en ammoniakfordampning på ca. 4841 kg ammoniak-N, og lever dermed op til BAT-niveauet.

Etape 2

Stald	Nyt eller renovering	Ændret dyrehold	Staldsystem	Dyr Alle stor race	Emissionsgrænseværdi, stald + lager (kg NH ₃ -N)	I alt (kg NH ₃ -N)
1.	Nej	Ja	Sengestald	430 årskøer	7,31 ¹⁾	3143
2.	Nej	Ja	Dybstrøelse	135 småkalve	1,89 ³⁾	255
2b.	Ja	Ja	Dybstrøelse	50 kvier	3,15 ²⁾	158
3.	Nej	Ja	Sengestald	130 kvier	5,36 ¹⁾	697
4.	Nej	Ja	Dybstrøelse	70 kvier	3,15 ²⁾	221
5.	Ja	Ja	Dybstrøelse	70 årskøer	10,04 ²⁾	703
			Dybstrøelse, ædeplads med spalter	50 årskøer	8,95 ^{1) + 2)}	448
6.	Ja	ja	Sengestald	215 kvier	5,36 ¹⁾	1152
I alt						6777

BAT-beregning emissionsgrænseværdi

Det ansøgte i etape 2 er beregnet at have en ammoniakfordampning på ca. 6530 kg ammoniak-N, og lever dermed op til BAT-niveauet.

Den ny stald (5) med malkecenter og velfærdsafsnit er en dybstrøelsesstald.

Den ny ungdyrstald bliver en sengestald med præfabrikeret fast drænet gulv.

De eksisterende stalde er velfungerende. Der er ikke mulighed for at indføre ekstra staldteknologi i staldene.

Dybstrøelsen vil blive udbragt direkte fra stald. En praktisk midlertidig markstak op til 1 uge jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen er forudsat.

Samlet muliggør udvidelsen kravet om tilpasning til diverse dyrevelfærdsmæssige krav jf. "Lov om hold af malkekvæg".

Desuden etableres der fast overdækning på gyllebeholder med kapacitet til 4.500 m³.

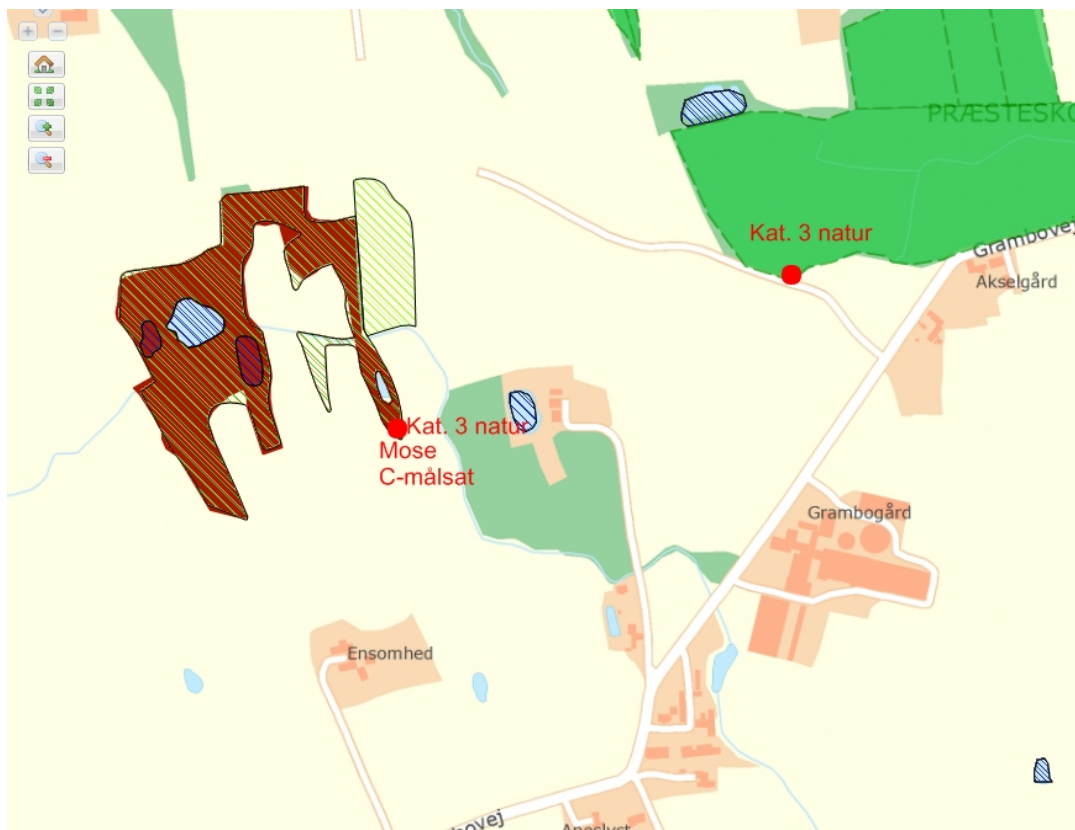
Assens Kommune vurderer på dette grundlag, at det generelle ammoniakreduktionskrav og kravet til anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er overholdt.

Assens Kommune stiller vilkår til valg af staldanlæg, teknologi mv. for at fastholde de oplyste ammoniakreducerede tiltag.

8.7.5 Ammoniakpåvirkning af natur

Ifølge Danmarks Miljøportal kortværk over registrerede naturarealer ligger der et naturområde, som er beskyttet efter husdyrlovens § 7, stk. 2 (kategori 2-natur), ca. 3 km nord for staldanlægget. Det er Brændholt Bjerg, som er et overdrev på ca. 14 ha. Overdrevet er A-målsat natur, hvor merdepositionen i husdyrgodkendelse beregnes til 0,0 kg N/ha/år og en totaldeposition til 0,1 ha/ha/år.

Kravet til ammoniakdepositionen i kategori 2-natur er en max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/ år jf. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravet er dermed overholdt.

Grambogårds placering i forhold til § 3 natur og ammoniakfølsom skov

Inden for 1000 meter zonen ligger der flere mindre søområder og et enkelt moseområde. Områderne er alle omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og dermed beskyttet mod tilstandsændringer. Moseområdet, der kaldes Elleruplund S, er på ca. 3,8 ha og C-målsat, hvor merdepositionen i husdyrgodkendelse.dk beregnes til 1,0 kg N/ha/år og en totaldeposition til 1,3 kg N/ha/år. Assens Kommune kan ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 3 ikke stille krav om en lavere merdeposition end 1,0 kg N/ha/år for kategori 3 natur, hvorfor kravet er overholdt.

Endelig ligger der et ammoniakfølsomt skovområde kaldet Præsteskov nord for ejendommen. Skoven er på ca. 11 ha og merdepositionen er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 2,0 kg N/ha/år og totaldepositionen til 3,1 kg N/ha/år.

Inden ansøgningen blev sendt til kommunen, blev der af ansøgers konsulent sendt en forespørgsel til skovens følsomhed over for tilførsel af ammoniakkvælstof. Efter en besigtigelse blev det konkluderet, at det er Miljø og Naturs vurdering, at den potentielt ammoniakfølsomme skov umiddelbart nord for Grambovej 24, Tommerup ikke påvirkes væsentligt ved den forventede merbelastning på 1,9 kg som følge af husdyrudvidelse på anlægget, Grambovej 24.

Skoven er besigtiget af Assens Kommune, Miljø og Natur den 15. juni 2015. Skoven er forstligt drevet med højstammet Bøg. Enkelte afdelinger af skoven er dog fleretageret, med enkelte stammer til naturligt henfald og med en varieret træartssammensætning af blandt andet Eg, Lærk, Rødgran og Hassel. Vegetationen i skovbunden er sparsom og relativt artsfattig. Under besigtigelsen blev der bl.a. registreret Skov-Star, Bølget Bunke, Brombær, Mose-Bunke og Stor Nælde.

Det er således samlet set, og på baggrund af ovenstående, kommunens vurdering, at der er tale om en skov, hvor de biologiske værdier ikke påvirkes væsentlig som følge af merbelastningen fra anlægget med ammoniaknedfald på 1,9 kg/ha/år.

De opgivne oplysninger i ansøgningen om ruhed, kildehøjde og kumulation, der er anvendt til beregning af ammoniakdepositionen, vurderes at være korrekte.

Det generelle reduktionskrav for ammoniakbelastningen fra produktionsudvidelser og ændringer i landbrugets husdyrproduktion vil betyde, at baggrundsbelastningen vil falde yderligere. Baggrundsbelastningen er ifølge DMU (2011-tal) ca. 13,7 kg N/ha/år.

Assens Kommune vurderer ud fra ovenstående, at der ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår til reduktion af ammoniak, end det, der i ansøgningen er redegjort for, og det som det generelle reduktionskrav medfører.

8.8 *Arealerne*

Al husdyrgødning afsættes til henholdsvis Stenskrog Markbrug, CVR-nr. 31058961 og Lykkenssæde Kalv, CVR-nr. 31058961. Der vil blive fremsendt fornødent ansøgningsmateriale efter Husdyrlovens § 16 efterfølgende, der er vished for realiseringen af det her ansøgte produktionsomfang.

Assens Kommune vurderer, at de afgivne oplysninger om udspretningsarealerne er korrekte. Der vil blive stillet vilkår om, at udbringning af den øgede mængde husdyrgødning til de oplyste arealer først kan finde sted, når arealerne er vurderet og godkendt efter bestemmelserne i lovens § 16.

8.9 *Egenkontrol*

Fra ansøgningen er det oplyst, at produktionen på anlægget i et gødningsår (1. august - 31. juli) kan følges via den lovpligtige "Gødnings- og Husdyrindberetning" til Plantedirektoratet (herunder kvitteringer for afsat husdyrgødning).

Derudover består bedriftens egenkontrol primært af årlige produktionsopgørelser, ansøgers driftsregnskab samt egne løbende registreringer herunder registrering af flydelag på gyllebeholder.

Der udarbejdes foderplan i samarbejde med kvægbrugsrådgivningen til opfølgning på foderforbrug m.m.

Ved aflæsning af de respektive målere følges vand- og elforbruget løbende med henblik på at lokalisere eventuelle opståede fejl. I forbindelse med opgørelse af årsforbruget vurderes det på muligheden for fremadrettede besparelser. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 5.2.3.

De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld. Reparationer udføres omgående, hvis konstaterede fejl indebærer risiko for forurening af miljøet eller gener for naboer. Dette er defineret som BAT i EU referencedokumentet, pkt. 4.1.6.

I en kontrolsituation står data fra de ovennævnte registreringer til rådighed som dokumentation for, at vilkårene i anlæggets miljøgodkendelse er overholdt.

Gylletankene lever op til kravene i ændringsbekendtgørelsen til husdyrgødningsbekendtgørelsen af den 10. juli 2008 om forbedret sikkerhed ved brug af gyllepumper m.m. (§ 17, stk. 3-7).

8.10 *Ophør*

Ved eventuelt ophør af produktionen skal ansøger tage kontakt til kommunen med henblik på en miljømæssig korrekt afvikling. Der vil blive stillet vilkår om tømning og rengøring af såvel staldbygninger, ensilageoplagspladser som gyllebeholdere.

8.11 *Beredskabsplan*

En miljøgodkendelse efter bestemmelserne i § 12 skal være ledsaget af en beredskabsplan, som blandt andet skal indeholde telefonnumre, planer og instrukser for handlinger m.v., som alt sammen skal tjene det formål, at stoppe og begrænse skadevirkningen af det omgivende miljø, hvis uheld opstår. En sådan plan er ikke fremsendt til kommunen, og derfor vil der blive stillet vilkår om, at beredskabsplan skal være fremme ved kommunen inden den nye kostald tages i brug.

8.12 *Sammenfatning*

Der er søgt om udvidelse fra et tilladt dyrehold bestående af en årsproduktion på 324 stk. malkekøer (stor race), 245 stk. kvier over 6 måneder og 48 småkalve svarende til 569 DE til en årsproduktion efter fuld udnyttelse af etape 2 i godkendelsen bestående af 550 stk. malkekøer (9.517 kg EKM, stor race), 465 stk. kvier (over 6 mdr.) og 130 stk. småkalve (under 6 mdr.) svarende til 991 DE. I forhold til miljøbelastning er det vurderet ud fra den tilladte produktion for 8 år siden, hvor der var tilladelse til 305 stk. årskøer og 11 småkalve svarende til 410 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde og i nye stalde til malkekøer og kvier. Desuden etableres malkecenter og plansilo.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte overholder de gældende miljøregler og kan gennemføres som beskrevet i ansøgningen og denne redegørelse. I godkendelsen skal der fastsættes vilkår, som ophøjer de afgivne oplysninger sammen med vurderingen i denne redegørelse til speciel lov for malkebruget Grambogård. Disse vilkår vil sammen med kravene i den generelle miljølovgivning blive det nye reguleringsværktøj for anlæggelse og drift af landbruget.

8.13 *Offentlighed/Naboorientering*

Sagsbehandlingen har fulgt offentlighedsprocedurerne for godkendelser efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven.

Naboorientering om det ansøgte projekt blev ved brev af 14. januar 2016 foretaget hos omboende samtidig med at ansøgningen blev offentliggjort via orientering på kommunens høringsportal.

Her indkom bemærkninger fra tre omboende, som alle primært omhandlede den allerede nu store og tunge trafik, der er på vejnettet omkring Grambogård og som nu øges, som det også er beskrevet i denne redegørelse. I en miljøgodkendelse kan der stilles vilkår til afvikling af den interne trafik på ejendommen. Der kan ligeledes stilles vilkår til hvilken adgangsvej, der skal benyttes til og fra driftsområdet. Der kan ikke stilles vilkår til trafikken fra bedriften, som foregår på offentlig vej.

Kommunen er opmærksom på, at de større landbrugsbedrifter giver anledning til større og tungere køretøjer. Dette er en udfordring i forhold til størrelsen og holdbarheden af de ofte mindre kommunale veje, som skal benyttes til driften af landbrugene. I denne sag er der givet orientering til kommunens vej- og trafikafdeling om henvendelserne fra de omboende til Grambogård. Det er blot ikke

muligt i denne godkendelse, at love forbedringer her og nu endsige at forhindre ansøgers ønske om udvidelse på grund af dårlige vejfaciliteter.

Udkast til miljøgodkendelse blev sat i høring i 6 uger indtil den 20. maj 2016. Der er ikke indkommet bemærkninger i forbindelse hermed.

Godkendelsen offentliggøres den 23. maj 2016 med en klagefrist på fire uger. Naboer, øvrige myndigheder og interesseorganisationer orienteres herom.

Ove Johansen
Miljøsagsbehandler

